

**Тетяна КУШНІРУК**

кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедри  
садово-паркового господарства, геодезії та землеустрою  
*Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»  
м. Кам'янець-Подільський, Україна*

## **ОЦІНЮВАННЯ НАСЛІДКІВ ТРАНСФОРМАЦІЇ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ**

Комплексом досліджень доведено актуальність використання методів прогнозування сценаріїв землекористування, соціо-еколого-економічного обґрунтування обсягів кінцевого виробництва, які базуються на суспільному підході. З метою реалізації зазначених рішень запропоновано використання вдосконаленої методики ЕА та розроблені етапи еколого-економічного обґрунтування варіантів використання трансформованих земель, що враховують аналіз «витрати - екосистемні вигоди», якість сільськогосподарських земель, кон'юнктуру на сировину і продовольчу продукцію залежно від екологічного стану земельних ресурсів, ринкову ціну землі, заохочення за підвищення якості землі, врахування синергетичних ефектів для держави. [1,2]

Для схеми взаємовідносин у складній системі «стан НПС – трансформація сільськогосподарських земель» для реалізації якої запропоновано механізми раціонального використання та інструментарій їх запровадження а саме: адміністративно-правовий, фінансово-економічний, соціальний та організаційний. Для їх удосконалення у контексті інноваційного розвитку земельних відносин запропоновані методи, принципи і складові управління трансформованими сільськогосподарськими землями. Зокрема у структурі адміністративно-правового механізму використання таких земель запропоновано впровадження інституційних, соціальних, еколого-економічних основ раціонального використання трансформованих земель із використанням методичних підходів до схем і авторських критеріїв добровільної їх сертифікації на основі положень стандартів ДСТУ ІСО 14 000 «Управління навколишнім середовищем» положень «синього», «жовтого», «зеленого» кошиків СОТ для здійснення прямої і непрямой підтримки не використання сільськогосподарських земель. [3,4]

Розроблено схему вибору раціонального використання малородючих і деградованих земель та засади економічного стимулювання раціонального використання і охорони земель в Україні у структурі фінансово-економічного та соціального механізму використання сільськогосподарських земель, які включатимуть: заохочення за поліпшення якості земель під час еколого-економічної реабілітації ґрунтів; надання пільгових кредитів державою (державним земельним банком) фермерам які здійснюють заходи спрямовані на

консервацію, природне заліснення, еколого-економічну реабілітацію та раціональне використання і охорону земель; компенсацію з коштів бюджету внаслідок консервації земель та ремонт природно поновлених лісів; звільнення від плати за земельні ділянки що перебувають на стадії еколого-економічної реабілітації, сільськогосподарського освоєння їх стану у період передбачений проектом проведення робіт; проведення екологічного аудиту та обрахунку заподіяної шкоди ґрунтам до моменту природного залуження й заліснення; законодавче регулювання розміру ставки податку за умов ринку сільськогосподарських земель, виключення оренди терміном до 20 років та ін. [5]

Пропонуємо організаційно-економічний механізм удосконалення заходів використання сільськогосподарських земель та систематизовані методичні підходи до: економічних та екологічних передумов і фактичного стану землекористування; законодавчо-нормативної бази у сфері аграрного природокористування; практичні аспекти не використання сільськогосподарських земель через значні витрати на їх обробіток та дисбаланс цін на сільськогосподарську продукцію. Доведено, що становлення ринкових відносин у сільському господарстві потребує розробки законів і нормативних актів із регулювання ринкових відносин в умовах ринку сільськогосподарських земель щодо оптимізації використання сільськогосподарських земель з метою запровадження суспільного підходу. Для реалізації суспільного підходу необхідно забезпечити розробку комплексу законодавчо-нормативних документів, організаційно-економічних та фінансово-інституційних механізмів й запропонованих у роботі інструментів та заходів, спрямованих на розвиток аграрного та лісопромислового комплексу у системі раціонального природокористування.

#### Список використаної літератури

1. Закон України від 22.05.2003 № 858-IV «Про землеустрій» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/858-15>.
2. Закон України «Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики до 2020 року» від 21.12.2010 № 2818-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2818-17>.
3. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції боротьби з деградацією земель та опустелюванням» від 22 жовтня 2014 р. №1024-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1024-2014-p>.
4. Розпорядження Кабінету Міністрів України «[Про схвалення Стратегії розвитку аграрного сектору економіки на період до 2020 року](#)» від 17 жовтня 2013 р. № 806-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/806-2013-p>.
5. Концепція загальнодержавної програми сталого розвитку сільських територій до 2020 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ligazakon.ua>.